

CZĘSTOCHOWA

Kopalnia rud żelaza w parku i inne cuda...

7/S/16

Parki podjasnogórskie to dwa zabytkowe parki na terenie Częstochowy, usytuowane w dzielnicy Podjasnogórskiej, na wschodnim stoku Jasnej Góry. Zaprojektowano je w latach 1819-1826 podczas wytyczania Alei Najświętszej Maryi Panny. Realizacji projektu dokonano w latach 1843-1847. Wraz z Aleją Sienkiewicza zajmują one powierzchnię 11,8 ha. Ze względu na ich bogate, zabytkowe wyposażenie oraz znajdujące się na terenie obu parków budowle zostały one uznane za pomnik historii Polski.

Park im. Stanisława Staszica – utworzono go w 1826 roku. W 1909 roku stanowił miejsce organizacji Krajowej Wystawy Przemysłu i Rolnictwa. W tamtym czasie powstały: secesyjny Pawilon Wystawowy należący do Muzeum Częstochowskiego, drewniana altana, obserwatorium astronomiczne z zegarem słonecznym oraz jedyna w Polsce Zagroda Włościańska. Uroku zielińcowi dodają dwa baseny, rzeźba siedzącej dziewczyny w stylu romantycznym z 1911 roku oraz fontanna. Wśród roślinności na uwagę zasługują tutaj rzadkie gatunki krzewów i drzew, m.in. jałowiec chiński, jesion pensylwański, sosna czarna, świerk syberyjski i dagleźja zielona.

Park 3 Maja – został założony w 1938 roku. Na jego terenie zlokalizowano dwa korty tenisowe wraz z pawilonem. Stoi tutaj także pomnik Stanisława Moniuszki z 1958 roku. W parku rośnie ponad 1500 krzewów i drzew, w tym lipy krymskie, modrzewie, kasztanowce, dęby czerwone oraz świerki kłujące. 9 z najbardziej okazałych drzew zostało uznane za pomniki przyrody.

Do połowy XVIII wieku obszar obecnych parków podjasnogórskich pokryty był łąkami i pastwiskami. Był to wapienny teren typowy dla wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej. Pierwszej próby zagospodarowania tego obszaru podjął się Jan Bernhard. Zaprojektował on przebudowę Alei Najświętszej Maryi Panny, w której granicach miały się znaleźć oba parki. Aleję NMP wytyczono stosunkowo szybko, natomiast nasze parki czekały na realizację blisko 20 lat. Powodem takiej zwłoki były najpierw protesty mieszkańców a później wybuch powstania listopadowego. W 1908 roku podpadłe tereny parkowe przeprojektował warszawski ogrodnik Franciszek Szanior. W okresie PRL władze kompletnie nie dbały o parki. Dopiero w latach 2006-2008 zostały one poddane rewitalizacji. Obecny wygląd parków jasnogórskich nawiązuje do projektu z początku XX wieku. Ze względu na położenie w rejonie twierdzy jasnogórskiej oba parki (wraz z twierdzą) zostały wpisane do rejestru zabytków. Stało się to w listopadzie 1947 roku.

Długość trasy: 2,3 km
Do potwierdzenia: 22 PK

Na mapie zaznaczono punkty kontrolne (PK), do których zadano pytania.
Odpowiedzi na pytania, jako potwierdzenie przebiecia trasy, należy dostarczyć do organizatora.

Budowa trasy: Dariusz Mazurek
Aktualizacja: grudzień 2016 r.

Legenda

- ⊕ pomnik, obelisk
- † krzyż
- ✚ kapliczka
- ⚡ figura religijna
- × inny obiekt

wersja 1.2

Turystyczno-Rekreacyjna Impreza na Orientację (7/S/16)

PK 1	<i>Pomnik byłego prezydenta RP na uchodźstwie, honorowego obywatela Częstochowy, Ryszarda Kaczorowskiego.</i>
	Jaką funkcję pełnił on w zakonie Paulinów?
PK 2	<i>Szkoła Podstawowa nr 14 im. Henryka Sienkiewicza. Mural.</i>
	W ramach jakiego projektu sfinansowano jego wykonanie?
PK 3	<i>Krzyż przydrożny. Miejski system informacji.</i>
	Jak daleko stąd znajduje się Ośrodek Kultury Filmowej?
PK 4	<i>Pomnik bł. księdza Jerzego Popiełuszki.</i>
	Co trzeba zachować?
PK 5	<i>Park 3 Maja. Tablica informacyjna.</i>
	Jakie instrumenty muzyczne można wykonać z drewna tego, ponad 160-letniego, drzewa?
PK 6	<i>Zabytkowa kamienica z 1900 roku wzniesiona na potrzeby służb celnych Imperium Rosyjskiego. Była siedziba UB.</i>
	Jaki Związek ufundował tablicę pamiątkową?
PK 7	<i>Wzniesiony w 1958 roku pomnik twórcy opery narodowej, Stanisława Moniuszki.</i>
	Jaki chór znalazł się wśród fundatorów pomnika?
PK 8	<i>Niedawno odnowiona późnoklasycystyczna kamienica z II poł. XIX wieku.</i>
	Gdzie wykonano replikę zabytkowej latarni?
PK 9	<i>Kamienica mieszcząca m.in. Aparthotel Sol.</i>
	Ile okien osadzono w dachu od strony ulicy?
PK 10	<i>Wpisana do rejestru zabytków klasycystyczna, piętrowa kamienica.</i>
	Jaki święty czuwa nad mieszkańcami budynku?
PK 11	<i>Dom wzniesiony w poł. XIX wieku dla drukarza, Wincentego Garłowskiego. Od 1885 roku siedziba DPS św. Antoniego.</i>
	Kto prowadzi Dom Pomocy Społecznej?
PK 12	<i>Park 3 Maja. Krzyż wotywny.</i>
	Iloza gwoździ przybito poprzeczne ramię krzyża?
PK 13	<i>Stacja II Tajemnicy Światła – Cud w Kanie Galilejskiej.</i>
	Ile dzbanów czeka na napełnienie?
PK 14	<i>Kolumna z Figurą Matki Bożej. Do 1917 roku stała tutaj kolumna z posągami cara Aleksandra II.</i>
	Na ilu metalowych kulach wspierają się 3 podesty służące do ustawiania zniczy?
PK 15	<i>Symboliczny Grób Nieznanego Żołnierza. W jego współczesną formę, którą pomnik uzyskał pod koniec lat 90-tych XX wieku, wkomponowano pierwotną płytę pochodzącą z 1925 roku.</i>
	Ile drzewc można umieścić w dwóch stojakach flagowych?
PK 16	<i>Popiersie patrona parku, Stanisława Staszica.</i>
	Jaki rok widnieje na plecach popiersia?
PK 17	<i>Pomnik jednego z polskich bohaterów narodowych – obrońcy Jasnej Góry.</i>
	Kiedy miało to miejsce?
PK 18	<i>Budynek dawnego obserwatorium astronomicznego założonego przez księdza Bonawenturę Metlera. Zegar słoneczny.</i>
	Skąd pochodzi marmur użyty do wykonania zegara?
PK 19	<i>Lokomotywa kopalniana, eksponat Muzeum Górnictwa Rud Żelaza.</i>
	Ile pokręteł znajduje się w sterówce kolejki?
PK 20	<i>Stacja II Tajemnicy Chwałebnej – Wniebowstąpienie Pana Jezusa.</i>
	Kto ufundował stację?
PK 21	<i>Zabytkowa kamienica, w której przyszła na świat znana polska poetka.</i>
	Czym jest czas?
PK 22	<i>Zagroda włościańska wzniesiona jako pawilon zorganizowanej w 1908 roku Wystawy Przemysłowo-Rolniczej.</i>
	Z jakiej okazji przyozdobiono elewację domu?

Odpowiedzi należy przesłać na e-mail: poczta@trino.pttk.pl lub za pomocą formularza.

Zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych, tzw. RODO), przesyłający wyraża zgodę na publikację na liście osób, które przebyły trasę TRInO na stronie internetowej <http://trino.pttk.pl/>.